

Сценарій «День пам'яті жертв голодомору»

Ведучий: Шановні учні! Сьогодні ми зібралися для того, щоб увічнити пам'ять про тих, хто прийняв мученицьку смерть у 1932-1933 роках.

Ведуча: Пам'ять – нескінченна книга, в якій записано все: і життя людини, і життя країни. Там багато сторінок вписано кривавими і чорними кольорами.

Ведучий: Кожен із нас переосмислює нашу історію, трагічні її сторінки, які примушують стискатися людські серця. Одна з найстрашніших таких сторінок - Голодомор, який призвів до небачених безневинних жертв.

Ведуча: Кажуть, що минуле не належить нікому. Воно - надбання нинішніх і майбутніх поколінь, бо саме їм належить винести з нього всі найсерйозніші уроки, щоб подібні людські трагедії не повторилися. Ніде і ніколи!

Ведучий: Пам'яті мільйонів українських селян, які загинули мученицькою смертю від голоду, заподіяного сталінським тоталітаризмом у 1932-1933 роках.

Ведуча: Пам'яті українських сіл і хуторів, які щезли з лиця землі після найбільшої трагедії XX століття, присвячуються ці хвилини.

В руках, що виростили хліб.

Не залишили і зернини

Ні, рід наш в горі не осліп -

Ти все згадаєш, Україно!

Згадай усе ти, щоб воздать

Близьким і дальнім людоморам.

... Хоч радість легше пам'ятать.

Та треба пам'ятать і горе.

Ведучий: У XX сторіччі українці пережили три голодомори: 1921-1923, 1932-1933 і голод 1946-1947 років. Утім, наймасштабнішим був Голодомор 1932-1933 років.

Ведуча: Голодомору передувала насильницька колективізація сільських господарств, "розкуркулення" селян, хлібозаготівельна кампанія, масовий терор на селі. Терор голодом, що діяв в Україні протягом 22 місяців, - це свідомо і цілеспрямована політика сталінського уряду, стратегія і тактика якої виконувалася починаючи з 1928 року.

Ведучий: Липень 1932р. – влада ухвалила завідомо нереальні до виконання плани хлібозаготівель. Того року урожай хліба був гарний, але надійшло розпорядження, що хліб роздали незаконно. Почали збирати з домівок усе, що знаходили. Шукали хліб усюди – розривали підлоги, печі, розкидали скирти соломи. Поступово насувався голод. Люди ходили по стерні, шукали нірки мишей, розкопували їх, і коли знаходили хоча би жменьку зерна – це було велике щастя.

Ведуча: Серпень 1932р. – ухвалено так званий закон «Про 5 колосків», за яким засуджували навіть дітей, які збирали колоски пшениці на полях. Листопад 1932р.- запроваджено натуральні штрафи, що означало вилучення всіх харчів у селян.

Ведучий: Листопад 1932р. – в Україні запроваджують систему «чорних дощок». Занесення на «чорні дошки» колгоспів, сіл і цілих районів означало їх повну ізоляцію, вилучення всього продовольства.

Ведуча: Грудень 1932р. – примусово вивезено із колгоспів усі фонди, зокрема насіннєві. Почалася блокада мешканців окремих територій на всій Україні.

Ведучий: Січень 1933р. – заборонено виїзд за межі України і Кубані, в той час переважно заселеної українцями.

Ведуча: Масштабний голод в Україні почався наприкінці літа 1932 року, доставши кульмінації напровесні 33-го. Селянство вже не мало ніяких харчів, а спеціальні загони забирали не лише останнє зерно, але і печений хліб, крупу, квасоллю, картоплю, горох, насіння для сівби овочів, навіть насіння квітів. Виймали з печей зварену пісну страву: борщ чи кашу - і розхлюпували по долівці.

Ведучий: Селяни ховали торбинки із зерном у колиски немовлят, розсипали на печі, прикривали рядом і садили згори дітей, закопували залишки зерна у землю, затоплювали у криницях. Але майже все це пошукові загони знаходили...

Ведуча: Закінчилися всі крихти зерна, з'явилися перші померлі від голоду. Люди їли все, що можливо було жувати. Варили цвіт акації, зелену лободу змішували з товченими качанами кукурудзи, і щасливим був той, хто міг додати жменьку висівків. Доведені до відчаю, люди їли жаб, котів, їжаків, собак, ловили диких птахів, пацюків, ховрахів. А коли зазеленіла трава, почали викопувати коріння, їсти листя. Слимаків варили, юшку споживали, а хрящове м'ясо дрібно рубали, перемішували з листям і їли. Це викликало набрякання тіла, тріскалася шкіра, але хоч якось сприяло виживанню.

Ведучий: У той час, як від голоду помирали мільйони українців, влада вивозила зерно за кордон. Також в Україні у той час на повну потужність працювали спиртзаводи, які переробляли зерно на горілку, що йшла на експорт.

Ведуча: Пішов голод Україною. Моторошний парадокс: вмирали на плідючих чорноземах шанованої світом житниці, вмирали просто поля, на шляхах, у холодних хатах і на лавицях промерзлих вокзалів, гинули поодинокі і сім'ями, вилягали роди і села.

Ведучий: У світі немає іншої такої країни, де кожен метр землі покритий безіменними могилами. Хрестів над ними не ставили – не встигали. До цвинтарних книг імен не вносили – у живих не було сил.

Ні труни, ні хрестів, ні тризни!

Прямо в яму. Навіки-віків!

Чорна сповідь моєї Вітчизни.

І її затамований гнів

Ні віночка, ні навіть барвінку...

Наче падалиць під вітрюган!

То причастя твоє, українко,

Українцю, то твій талісман!

Ведуча: Намагаючись урятуватися, тисячі селян ішли в міста, де навесні скасували хлібні карточки і можна було купити хліб. Проте сільським жителям хліб не продавали.

Ведучий: Дороги, що вели до міст, були блоковані, проте тисячі селян усе ж пробіралися туди, та, не знаходячи порятунку, вмирили прямо на вулицях. Намагаючись врятувати від голодної смерті дітей, селяни везли їх до міст і залишали в установах, на вулицях.

Ведуча: Голод – то такий фізіологічний феномен, який нищить нормальну психіку, гасить емоції і волю до боротьби. Тривале голодування призводить до апатії і деморалізації людської свідомості, відбирає сили для боротьби.

Ведучий: Голод призводить до канібалізму. Дистрофія нищила розум, свідомість людей, перетворювала їх на тварин. За таких умов фізичний опір був неможливим. Голод руйнував громадські та суспільні зв'язки, кожний голодуючий думав лише про те, як би врятуватися від смерті.

Ведуча: Українця зломили... Зломили найжорстокішим, нелюдським чином – голодом. Чути, як твої діти весь час просять їсти, бачити їх повільну смерть – таке можна пережити тільки збожеволівши самому. Але порятунку не було.

Ведучий: Важко в це повірити і уявити, але коли людина довго голодує, вона ніби втрачає розум, стає звіром... Почалися випадки людодства. Деякі збожеволілі сім'ї поїдали своїх найменших діточок, щоб вижити самим. Так на Україні було зареєстровано 10 тисяч судів над людодідами.

Ведуча: Пухлі люди лежали в дворах, хатах, на вулицях. Влада ніяких заходів не вживала. Померлих вивозили підводою. У викопані ями скидали по 10 — 20 чоловік, поки не наповнювалась яма. Померлих ховали без трун, замотували в рядна.

Ведучий: Майже в кожному колгоспі з'явилися штатні посади збирачів трупів. Цим колгоспникам давався денний наряд: збирати по хатах і по вулицях мерців, відвозити на кладовище і закопувати у братських могилах. За цю сумну працю їм давали 300 — 500 г хліба.

Ведуча: Люди тихо вмирили, а живим було байдуже, бо вони божеволіли і дичавіли від голоду. Не в силі викопати яму, тіла померлих просто присипали землею, а на ранок могили часто були розриті зголоднілими собаками, яких ще не з'їли люди. Тижнями в хатах лежали трупи, розкладались, і нестерпний запах стояв за межами сіл.

Ведучий: А в цей час на залізничних станціях, в елеваторах, під охороною армії, зберігалось зерно, передбачене для вивезення за кордон.

Ведучий: Нажаль точної цифри жертв голодомору сьогодні назвати не зможе ніхто. Тим більше, що комуністична влада вміла приховувати злочини. Місцеву владу змушували переписувати книги метричних записів, фальсифікувати реєстр голодних смертей за будь-які спроби сказати про Голодомор нещадно карали.

Ведуча: У це неможливо повірити, але навесні 1933 року, коли настав пік голоду, в Україні помирало щодня 25 тисяч, щогодини 1000, щохвилини 17 людей.

Ведучий: Голодне лихоліття, яке випало на долю українського народу найболючіше вдарило дітей. Вони виявилися найменш захищеними, не брали участі в колгоспному виробництві, а відтак не одержували рятівних 100 грамів хліба на працюючого.

Ведуча: За переписом 1926 року діти віком від 14 років становили 38% сільського населення. Дітей віком від 4 років – 16%, тобто у голодний рік їм виповнилося б 10 років. Та більшості не судилося. Смертність дітей, за деяким підрахунками, сягала до 50% загальної кількості померлих.

Відео «Голодний дух»

<https://www.youtube.com/watch?v=baHXUzq3VPM>

Ведуча: Мало знайдеться в історії не тільки України, а й світу таких трагедій, як голодомор 1932-1933-го. Жахливі і вражаючі статистики цих років. За один рік загинула п'ята частина сільського населення України. Штучний голод, за різними оцінками, забрав від семи до десяти мільйонів життів українців. За іншими шокуючими даними 14 млн.

Ведучий: Найбільш постраждали від голоду Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Київська, Житомирська області. На них припадає 52,8% загиблих.

Ведуча: Крім людських втрат, голод позначився на українській ментальності. З'явилися почуття страху, байдужості, недовіри. Терором було розмито український етнос, знищено культурний генофонд української нації. Голодомор на багато поколінь паралізував національну свідомість українців.

Ведучий: Україну називали житницею, але, грабуючи її, по-справжньому не давали їй жити. Через те й була наша Україна вбогою та знедоленою, як Шевченкова наймичка. Хоч і сильна духом.

Ведуча: Мільйони людей, які загинули в 1933 році голодною смертю, не могли безслідно розчинитися в часі і просторі. Про них пам'ятають ті, хто вижив, - їх діти та онуки.

Ведучий: Кажуть, що минуле не належить нікому. Воно - надбання нинішніх і майбутніх поколінь, бо саме їм належить винести з нього всі найсерйозніші уроки, щоб подібні людські трагедії не повторилися. Ніде і ніколи!

Ведуча: Найсвятіший обов'язок сьогодні – зберегти пам'ять про всіх, хто не дожив, недолюбив, пам'ять про живих і ненароджених. Ніхто не має права про це забути. Ми мусимо пам'ятати про кожного, кого тогочасний режим змусив страждати і гинути страшною смертю, не дав розквітнути новим паросткам життя, аби цей гіркий досвід минулого ніколи не повторився.

Ведучий: Хай хвилина вшанування світлої пам'яті жертв голодомору в Україні 1932-1933 років стане актом поминальним, актом покаяння і перестороги для громадян нашої незалежної держави, співвітчизників за кордоном, для всіх людей доброї волі і чистої совісті.

Свобода – вищий дар, за неї платять кров'ю,
 І чи ми власний борг сплатили до кінця?
 Згадай сьогодні всіх, хто заплатив здоров'ям
 Або в жертвовник той поклав свої серця.

Ведуча: Запалимо свічки, помолимося в скорботі,
 За тих невинних жертв Голодомору днів,
 Шануймо рідний край і хліб, що кров'ю – потом
 Вирощує народ, щоб кожен ситно жив.

(Хвилина мовчання)

Ведучий: Голодомор став найбільшою трагедією за всю історію українського народу. За масштабом, жорстокістю, цинізмом та організованістю з боку влади і наслідками для майбутніх поколінь він не має аналогів в історії людства.

Ведуча: У зверненні Верховної Ради України до українського народу від 15 травня 2003 року йдеться, що українська національна катастрофа 1932-1933 років стала першим випадком, коли конфіскацію продовольства держава застосувала як зброю масового знищення її власного населення з політичною метою. У листопаді 2006 року Верховна Рада визнала Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу.

Ведучий: Віримо, що недалеко той час, коли Голодомор в Україні засудить міжнародне товариство як один із найбільших за кількістю жертв у світовій історії факт геноциду. 26 держав світу на сьогоднішній день визнали Голодомор в Україні злочином та актом геноциду проти українського народу.

Відео «Від замовчування до визнання геноцидом: історія усвідомлення Голодомору»

<https://www.youtube.com/watch?v=fwFvB5Gpwno>

Відео «Ти приніс мені яблуко»

<https://www.youtube.com/watch?v=J5yt7kWAhQA>

Ведучий: 27 листопада цього року вся країна вшановує пам'ять жертв Голодомору. В цей день ми засвітимо свічки і поставимо на підвіконня так, щоб їх було видно знадвору. Ці вогники символізуватимуть нашу скорботу і пам'ять про мільйони загублених життів. Серед них були такі діти, як і ви.

Ведуча: Ці вогники зігріють душі загиблих. Болить і досі незагоєна рана втрат, надто турбує нас запалена від спогадів пам'ять тих, що залишилися в живих. Україна і досі змиває кров невинних жертв. Дуже багато лиха довелося витерпіти нашому народові. І нам треба сьогодні так жити, щоб смерть наших людей була виправдана щасливою і вільною долею нашого народу в незалежній державі.

Ведучий: Мільйони ні в чому не винних жертв, яких вже ніколи не повернеш, – це є наша пам'ять і водночас, застереження майбутнім поколінням всього людства.

Ведуча: Озиратися у минуле треба кожному. Людина не живе в одному часі, а у трьох часових вимірах: у минулому, сьогоднішньому та майбутньому. Дорога у майбутнє пролягає через минуле.

Ведучий: Треба осмислити власне минуле, зрозуміти його, бо історія повторюється. І якщо люди не зроблять сьогодні висновків, то вони будуть ходити по колу. Отож, озиратися треба, щоб поплакати, бо це каяття. А головне – щоб зрозуміти.

Ведуча: Ми повинні знати правду минулого не заради простої людської цікавості, а заради щасливого майбутнього.

Перегляд соціального ролика «Акція «Запали свічку пам'яті»»

<https://www.youtube.com/watch?v=q1lj7ujqthc>

Ведучий: 27 листопада у суботу на знак вшанування пам'яті невинних жертв Голодомору з 16 години приєднуйтеся всією родиною до всеукраїнської акції «Засвіти свічку!».

Ведуча: Україна пам'ятає!

Ведучий: Світ визнає!